การประเมินผลการใช้ ISO 14001:2004 ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัทกลุ่ม 79 จำกัด*

An Evaluation of the Using ISO 14001: 2004 on Environmental Management of 79 Group Ltd.,Co.

กีรติ เคารพธรรม**

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัย เป็นการวิจัยเชิงประเมินผล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการประเมินผลการใช้ ISO 14001:2004 ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด และ ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบ ผลการประเมิน พบว่า 1) ด้านบริบทบุคลากรส่วนใหญ่เห็นว่านโยบายของบริษัทสอดคล้องกับการใช้ ISO 14001 : 2004 อยู่ในระดับมาก 2) ด้านปัจจัยนำเข้าบุคลากรส่วนใหญ่เห็นว่าการบริหารทรัพยากรบริษัทสอดคล้องกับการใช้ ISO 14001 : 2004 อยู่ในระดับมาก 3) ด้านกระบวนการบุคลากรส่วนใหญ่เห็นว่าผลของการปรับปรุงกระบวนการทำงานสอดคล้องกับการใช้ ISO 14001 : 2004 อยู่ในระดับมาก 4) ด้านผลลัพธ์บุคลากรส่วนใหญ่เห็นว่าผลผลิตของบริษัทสอดคล้องกับการใช้ ISO 14001 : 2004 อยู่ในระดับมาก และ 5) ด้านผลกระทบบุคลากรส่วนใหญ่เห็นว่าผลกระทบต่อทรัพยากรทางการผลิตกับการใช้ ISO 14001 : 2004 อยู่ในระดับปานกลาง

Abstract

The research study was evaluation research and purposes to use of ISO 14001 : 2004 in environment management of 79 Group Ltd.,Co. The variable to study context evaluation, input evaluation, process evaluation, product evaluation and impact evaluation. The result of the research found that : 1) Context evaluation the most personal of the company felt that company's policies were conformed with ISO 14001 : 2004 at high level 2) Input evaluation the most personal of the company felt that human resource management were conformed with ISO 14001 : 2004 at high level. 3) Process evaluation the most personal of the company felt that reprocess of work were conformed with ISO 14001 : 2004 at high level 4) Product evaluation the most personal of the company felt that company's productivity were conformed with ISO 14001 : 2004 at high level and 5) Impact evaluation the most personal of the company felt that human resource of product were conformed with ISO 14001 : 2004 at moderate level.

---

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานนิพนธ์ สาขาวิชาการประกอบการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

** นักศึกษาปริญญาโท สาขาการประกอบการ E-mail : bowiiz_sexiiz@hotmail.com โดยมี สุธรรม รัตนโชต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการประกอบการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทนำ

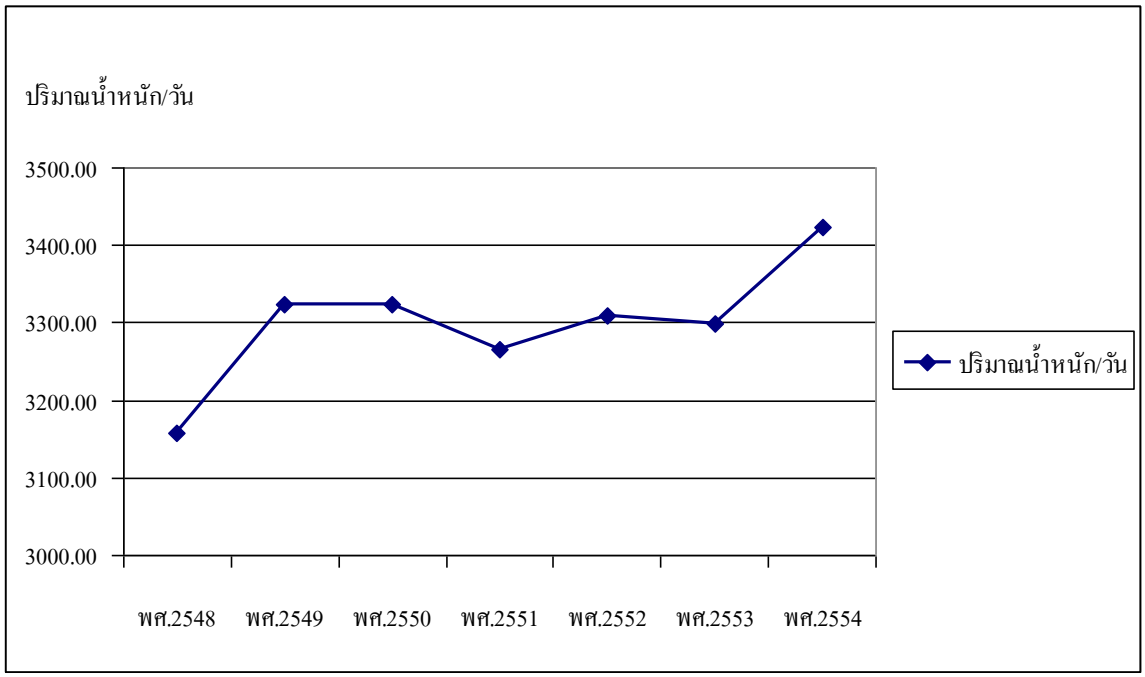
สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญและความจำเป็นต่อมนุษย์เราเป็นอย่างมาก เพราะเป็นสิ่งที่จะเอื้ออำนวยประโยชน์แก่มนุษย์ หากขาดแคลนสิ่งแวดล้อมที่จำเป็นแล้วมักจะก่อให้เกิดปัญหากับมนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ปัญหาสิ่งแวดล้อมซึ่งใกล้ชิดความเป็นอยู่ของประชาชน เช่น ขยะมูลฝอยน้ำเน่าเสีย มลพิษทางอากาศ มลพิษทางเสียง ฯลฯ ถ้าไม่มีแนวทางที่ดีในการจัดการหรือแก้ไขแล้วย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในที่สุดในอดีตประเทศไทยมีทรัพยากรธรรมชาติอย่างอุดมสมบูรณ์ส่งผลให้ประชาชนมีการดำรงชีวิตที่ดีเมื่อมีการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ เท่าที่ผ่านมาได้นำเอาทรัพยากรธรรมชาติต่างๆเช่น ที่ดิน ป่าไม้ และแร่ธาตุมาใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และอุตสาหกรรมโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมที่ตามมาจึงทำให้ทรัพยากรเหล่านั้นร่อยหรอ และเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็วก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างๆ อย่างมากมาย (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม 2537 : 9)

การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา การแข่งขันในเรื่องของสินค้าและบริการ มีผลต่อการพัฒนาการผลิตที่คำนึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้อันเนื่องจากแรงผลักดันที่เป็นความต้องการของผู้บริโภค การแข่งขันต่าง ๆ ที่เป็นการแสดงให้ผู้บริโภคเกิดการรับรู้ว่าการที่สินค้านั้นไม่มีผลกระบวบต่อสิ่งแวดล้อม จึงเป็นประเด็นที่ใช้ในการแข่งขันเพื่อความอยู่รอดขององค์การ นั้น ๆ โดยสิ่งที่ใช้ในการแข่งขันกันคือ การกำหนดคุณภาพและมาตรฐาน สำหรับประเทศที่พัฒนาแล้ว ควรผลิตสินค้าและบริการ จะคำนึงถึงวัตถุดิบ คุณภาพการใช้งาน อายุของผลิตภัณฑ์และปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม เนื่องจากประเทศเหล่านั้นต่างเคยประสบปัญหาสิ่งแวดล้อม จึงได้สร้างมาตรการป้องกันและคุ้มครองสิ่งแวดล้อมภายในประเทศของตนให้เข้มงวดมากขึ้น และเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมภายในประเทศของตนให้มีคุณภาพ อีกทั้งได้ผลักดันให้ประเทศที่กำลังพัฒนาเพิ่มมาตรการให้อยู่ในระดับเดียวกัน เพื่อเป็นการอนุรักษ์ธรรมชาติและคุ้มครองสุขภาพของผู้บริโภค โดยมีการจัดประชุมเพื่อแสวงหาแนวทางในการพัฒนาอย่างยั่งยืน ณ กรุง ริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล ซึ่งมีผลนำไปสู่การพัฒนามาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environment Management Standard) ขึ้นภายใต้ Technology Committee 207 (TC 207) ขององค์การมาตรฐานระหว่างประเทศ ISO (International Organization for Standardization) (ไชยยศ บุญญากิจ 2539 : 1)

เพื่อการบำรุงรักษาและการปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อม และปกป้องสุขภาพของมวลมนุษย์ ปัญหาสิ่งแวดล้อมในขณะนี้วิกฤตเกินกว่าที่จะใช้มาตรการระดับประเทศมาแก้ไข แต่เป็นปัญหาของโลกที่ทุกประเทศต้องร่วมมือในการแก้ไขปัญหาซึ่งรวมทั้งภาครัฐบาลและเอกชน โดยการวางมาตรฐานและปรัชญาในการพัฒนาด้านต่างๆ ควบคู่ไปกับการดูแลสิ่งแวดล้อม ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่ทั่วโลกให้ความสนใจและหลายองค์การได้รับความกดดันให้มีการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้จากการเรียกร้องให้มีการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้นในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับระหว่างประเทศเพื่อให้มีหลักเกณฑ์เดียวกันสำหรับใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหรือพัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม มาตรฐาน ISO 14001 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวางมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม และแนะนำหน่วยงานต่างๆ ในเรื่องของระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม

(Environment Management System EMS) ซึ่งสามารถรวมเข้ากับระบบบริหารอื่นๆ ของหน่วยงาน เพื่อที่จะช่วยให้หน่วยงานเหล่านั้นประสบความสำเร็จในเรื่องของระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมพร้อมไปกับความสำเร็จทางธุรกิจ (พรจันทร์ ฉันทวศินกุล 2554 : 1)

บริษัท กลุ่ม 79 จำกัด เป็นองค์กรที่ดำเนินธุรกิจ ด้านการจัดการมูลฝอย โดยวิธีฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล ได้ทำการจดทะเบียนบริษัทฯ เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2525 สำนักงานตั้งอยู่ เลขที่ 127-9 หมู่ 1 ตำบลธรรมศาลา อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000 สถานที่ฝังกลบ (หน่วยงานกำแพงแสน) ตั้งอยู่ เลขที่ 39 หมู่ 8 ตำบลทุ่งบัว อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม มีการจัดการมูลฝอยวันละไม่น้อยกว่า 2,000 ตัน/วัน โดยนำมูลฝอย มาฝังกลบตามหลักสุขาภิบาลมาเป็นระยะเวลากว่า 20 ปี เริ่มโครงการแรกปี 2531 จนถึงปัจจุบัน ตั้งแต่กิโลกรัม 18,20,35 และ 41 สตางค์ กำจัดขยะได้ทั้งสิ้น 15.9 ล้านตัน ในเวลา 20 ปี มีพนักงานทั้งหมด 128 คน ในด้านพัฒนาการของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด บริษัทฯ ได้ตระหนักถึงปัญหาต่างๆ จากกระบวนการทำงาน ที่อาจเกิดผลกระทบกับสิ่งแวดล้อม จึงเป็นองค์กรหนึ่งที่ได้นำระบบมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14001: 2004) มาเป็นกลไก หรือตัวจักรสำคัญในการดำเนินงาน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2550 โดยการกำหนดนโยบายสิ่งแวดล้อม การจัดตั้งวัตถุประสงค์เป้าหมาย และโครงการจัดการสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการตรวจสอบ ทบทวน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาระบบให้มีประสิทธิภาพ ต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า บริษัท กลุ่ม 79 จำกัด จะเป็นองค์กรหนึ่งที่พร้อมด้วยศักยภาพ ทั้งด้านบุคลากร เทคโนโลยี และกระบวนการในการจัดการฝังกลบมูลฝอยดังกล่าว และดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่านโยบายการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่กำหนดขึ้นมา มีการนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับปริมาณที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี ดังกราฟที่ 1

กราฟที่ 1 แสดงปริมาณน้ำหนักขยะต่อวัน ตั้งแต่ปีพ.ศ.2548 - 2554

ผู้ศึกษาซึ่งเป็นพนักงานที่ปฏิบัติงานภายในบริษัทกลุ่ม 79 จำกัด จึงสนใจที่จะศึกษาเพื่อให้ทราบถึงผลการประเมินของการนำ ISO 14001 : 2004 มาใช้ในองค์การ ซึ่งได้ใช้มาเป็นเวลาระยะหนึ่ง ยังมิได้มีการประเมินผลถึงการนำระบบ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจเพื่อเป็นข้อมูลนำเสนอให้กับผู้บริหารเพื่อใช้ในการพัฒนา ปรับปรุง และวางนโยบายให้องค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรให้ประสบความสำเร็จ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อการประเมินผลการใช้ ISO 14001:2004 ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด โดยแยกเป็นแต่ละด้านดังนี้

1. เพื่อประเมินบริบท (context evaluation) ผลของนำระบบ ISO 14001 : 2004 ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด ในด้านความเหมาะสมของระบบ ISO 14001 ต่อนโยบายของบริษัท
2. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้า (input evaluation) ผลของการนำระบบ ISO 14001 : 2004 ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด ในด้านความเหมาะสมของการบริหารทรัพยากรของบริษัทต่อระบบ ISO 14001 ของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด
3. เพื่อประเมินกระบวนการ (process evaluation) ผลของการนำระบบ ISO 14001 : 2004 ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัดในด้านผลของการปรับปรุงกระบวนการทำงาน(procedure flowchart) โดยใช้ ISO 14001 : 2004
4. เพื่อประเมินผลผลิต (product evaluation) ที่ได้จากการนำระบบ ISO 14001 : 2004 ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด
5. เพื่อประเมินผลกระทบ (impact evaluation) ที่ได้จากการนำระบบ ISO 14001 : 2004 ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมมาใช้ในบริษัท กลุ่ม 79 จำกัดในด้านผลกระทบต่อทรัพยากรทางการผลิตของบริษัทหลังจากการนำระบบ ISO 14001 : 2004 มาใช้

ขอบเขตของการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อการประเมินผล ISO 14001:2004 ของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด เพื่อที่จะจำกัดขอบเขตในการวิจัยในครั้งนี้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาจึงได้กำหนดขอบเขตในการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตพื้นที่การศึกษางานวิจัย การนำ ISO 14001:2004 มาใช้ในบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
2. ขอบเขตระยะเวลา ผู้ศึกษาจะใช้เวลาในการศึกษาตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2554 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2554
3. ขอบเขตประชากร ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร พนักงานบริษัท

4. ขอบเขตด้านตัวแปร

4.1 บริบท (context evaluation) ผลของนำระบบ ISO 14001 : 2004 ของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด ในด้านความเหมาะสมของระบบ ISO 14001 ต่อนโยบายของบริษัท

4.2 ปัจจัยนำเข้า (input evaluation) ผลของการนำระบบ ISO 14001 : 2004 ของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด ในด้านความเหมาะสมของการบริหารทรัพยากรของบริษัทต่อระบบ ISO 14001 : 2004 ของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด

4.3 กระบวนการ (process evaluation) ผลของการนำระบบ ISO 14001 : 2004 ของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัดในด้านผลของการปรับปรุงกระบวนการทำงาน(procedure flowchart) โดยใช้ ISO 14001 : 2004

4.4 ผลผลิต (product evaluation) ที่ได้จากการนำระบบ ISO 14001 : 2004 ของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด

4.5 ผลกระทบ (impact evaluation) ที่ได้จากการนำระบบ ISO 14001 : 2004 มาใช้ในบริษัท กลุ่ม 79 จำกัดในด้านผลกระทบต่อทรัพยากรทางการผลิตของบริษัทหลังจากการนำระบบ ISO 14001 : 2004 มาใช้

นิยามศัพท์เฉพาะ

ISO 14001 : 2004 หมายถึง มาตรฐานสากลว่าด้วยการจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นมาตรฐานที่กำหนดให้องค์การมีการจัดตั้งระบบการบริหารที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมขององค์การนั้นๆ ซึ่งไม่ขัดต่อกฎหมายและข้อบังคับด้านสิ่งแวดล้อมขององค์การนั้นๆ

การประเมินผลการใช้ ISO 14001 : 2004 ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษาบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด หมายถึง การใช้เทคนิคทางการวิจัย เพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินงาน โดยใช้วัดประสิทธิผลของโครงการและช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการได้อย่างถูกต้อง ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลลัพธ์และ ด้านผลกระทบ

การประเมินบริบท (context evaluation) หมายถึง การประเมินผลของนำระบบ ISO 14001 : 2004 ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด ในด้านความเหมาะสมของระบบ ISO 14001 ต่อนโยบายของบริษัท วัตถุประสงค์ของบริษัท วิสัยทัศน์ และพันธกิจ

การประเมินปัจจัยนำเข้า (input evaluation) หมายถึง การประเมินผลการนำระบบ ISO 14001 : 2004 ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด ในด้านความเหมาะสมของการบริหารทรัพยากรของบริษัทต่อระบบ ISO 14001 : 2004 เช่น ค่าใช้จ่ายที่เกิดต่าง ๆ ปริมาณขยะที่ขนส่ง

การประเมินกระบวนการ (process evaluation) หมายถึง การประเมินผลการนำ ISO 14001 : 2004 ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด ในด้านผลของการปรับปรุงกระบวนการทำงาน (procedure flowchart) โดยใช้หลักการระบบ ISO 14001 : 2004 เช่น กระบวนการการฝังกลบ

การประเมินผลผลิต (product evaluation) หมายถึง การประเมินผลการนำระบบ ISO 14001 : 2004 ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด เช่น การจัดการขยะ และการขนส่ง

การประเมินผลกระทบ (impact evaluation) หมายถึง การประเมินผลการนำระบบ ISO 14001 : 2004 ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด ได้แก่ ผลกระทบต่อทรัพยากรทางการผลิตของบริษัทหลังจากการนำระบบ ISO 14001 : 2004 มาใช้ เช่น ต้นทุนกำไร ระบบการทำงาน

วิธีดำเนินการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ พนักงานที่ปฏิบัติงานในบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด ตามรายชื่อจากแผนกฝ่ายบุคคล ข้อมูลล่าสุดวันที่ 20 เดือน กรกฎาคม พ.ศ 2554 จำนวนพนักงานทั้งหมด 189 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ พนักงานที่ปฏิบัติงานในบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด ตามรายชื่อจากแผนกฝ่ายบุคคล ข้อมูลล่าสุดวันที่ 20 เดือน กรกฎาคม พ.ศ 2554 คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมโดยหลักการคำนวณของยามาแน่ (Yamane, 1973 : 583) โดยมีค่าความคาดเคลื่อนได้ 0.05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 33 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

2.1 บริบท (context evaluation) ผลของนำระบบ ISO 14001 : 2004 ของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด ในด้านความเหมาะสมของระบบ ISO 14001 ต่อนโยบายของบริษัท

2.2 ปัจจัยนำเข้า (input evaluation) ผลของการนำระบบ ISO 14001 : 2004 ของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด ในด้านความเหมาะสมของการบริหารทรัพยากรของบริษัทต่อระบบ ISO 14001 : 2004 ของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด

2.3 กระบวนการ (process evaluation) ผลของการนำระบบ ISO 14001 : 2004 ของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัดในด้านผลของการปรับปรุงกระบวนการทำงาน(procedure flowchart) โดยใช้ ISO 14001 : 2004

2.4 ผลผลิต (product evaluation) ที่ได้จากการนำระบบ ISO 14001 : 2004 ของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด

2.5 ผลกระทบ (impact evaluation) ที่ได้จากการนำระบบ ISO 14001 : 2004 มาใช้ใน บริษัท กลุ่ม 79 จำกัดในด้านผลกระทบต่อทรัพยากรทางการผลิตของบริษัทหลังจากการนำระบบ ISO 14001 : 2004 มาใช้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

3.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ผู้ศึกษาได้กำหนดลักษณะของเครื่องมือในการศึกษาวิจัย และการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ดังนี้

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เพื่อใช้ประเมิน ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลกระทบ ปัญหาอุปสรรค แนวทางการพัฒนา และข้อเสนอแนะ โดยเป็นแบบสัมภาษณ์สำหรับพนักงานบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด มีจำนวน 10 ข้อ โดยได้กำหนดเกณฑ์การให้ค่าคะแนนของแต่ละข้อคำถาม ดังนี้คือ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ 2551 : 77)

มากที่สุด กำหนดให้คะแนนเป็น 5 คะแนน
มาก กำหนดให้คะแนนเป็น 4 คะแนน
ปานกลาง กำหนดให้คะแนนเป็น 3 คะแนน
น้อย กำหนดให้คะแนนเป็น 2 คะแนน
น้อยที่สุด กำหนดให้คะแนนเป็น 1 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย เพื่อจัดลำดับคะแนนเฉลี่ยระดับความสำคัญของการประเมินผลการใช้ ISO 14001:2004 ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด ในช่วงคะแนนดังต่อไปนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ 2551 : 77)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์มาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด

3.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบ่งเป็น 8 ขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

3.2.1 ศึกษาหลักการสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

3.2.2 ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร บทความ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม (item) ของแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

3.2.3 กำหนดประเด็นและขอบเขตของคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และผลที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

3.2.4 ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างฉบับร่าง

3.2.5 ผู้วิจัยนำแบบแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างฉบับร่างที่สร้างขึ้นไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์พิจารณาแบบสอบถาม เพื่อเป็นการทดสอบความเที่ยงตรง (content validity) ความครอบคลุมเนื้อหา และความถูกต้องในสำนวนภาษา (wording) เมื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบแล้ว ผู้วิจัยจึงได้นำแบบสอบถามฉบับร่างไปทำการคำนวณหาความเที่ยงตรง

ของแบบสอบถาม ค่าความเหมาะสมของเนื้อหาและความถูกต้องในสำนวนภาษา ผลที่ได้จากการคำนวณผู้วิจัยได้นำค่าดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางสำหรับการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

3.2.6 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างฉบับร่างที่ได้ผ่านการแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดสอบสัมภาษณ์กับลพนักงานของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเป็นปรนัยของแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

3.2.7 ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บข้อมูลให้ได้ตามวัตถุประสงค์ในงานชิ้นนี้ ข้อมูลและแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่

4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เป็นข้อมูลที่อยู่ในรูปของการตอบแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างโดยกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้เป็นข้อมูลที่รวบรวมได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนามในพื้นที่การศึกษา และเป็นข้อมูลจากการเอกสารสรุป ผลผลิตของบริษัท, คุณภาพของการผลิต(RFT : right first time) ของปี พ.ศ 2554 ถึงปี พ.ศ 2554 ของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด

4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เป็นข้อมูลที่อยู่ในรูปของเอกสาร บทความทางวิชาการ สถิติ ข้อมูลของหน่วยงานทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งรวบรวมได้จากหนังสือและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องการวิจัยเชิงประเมินผลครั้งนี้ กำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ รวมทั้งศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนา สามารถจำแนกจุดมุ่งหมายของการประเมิน ประเด็นที่ต้องการ ประเมินดัชนี/เกณฑ์การประเมินและแหล่งข้อมูลได้ดังนี้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และนำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างมาตรวจสอบดูความสมบูรณ์(completeness) ของแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยจะนำมาเสนอผลการศึกษาโดยเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา (descriptive statistic) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย กราฟเส้น และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาในครั้งนี้ใช้สถิติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และ วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารสรุปผลการดำเนินงานของบริษัท ดังนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา(Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย

1. การประเมินผลการใช้ ISO 14001:2004 ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด ด้านบริบท มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2. การประเมินผลการใช้ ISO 14001:2004 ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด ด้านปัจจัยนำเข้า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3. การประเมินผลการใช้ ISO 14001:2004 ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด ด้านกระบวนการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

4. การประเมินผลการใช้ ISO 14001:2004 ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด ด้านผลลัพธ์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าจำนวนปริมาณขยะเพิ่มขึ้น มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ข้อดีในการนำ ISO 14001 ใช้กับบริษัท ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางดี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และข้อเสีย ในการนำ ISO 14001 ใช้กับบริษัท ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางดี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. การประเมินผลการใช้ ISO 14001:2004 ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด ด้านผลกระทบ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ผลกำไรที่ได้หลังจากการนำ ISO 14001 มาใช้กับบริษัท มีคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และหลังจากนำ ISO 14001 มาใช้กับบริษัททำให้กระบวนการทำงานยาก อยู่ในระดับน้อย

การอภิปรายผล

1. การประเมินผลการใช้ ISO 14001:2004 ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด ด้านบริบท มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการประเมินบริบทเป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผล เพื่อช่วย ในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความต้องการ และเงื่อนไขที่เป็นจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับสภาพแวดล้อม นอกจากนี้ ยังช่วยในการวินิจฉัยปัญหาเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ ดังนั้น บริษัทกลุ่ม 79 จำกัด ได้คำนึงถึงความสำคัญในการกำหนดนโยบายเพื่อให้มีเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรมตามกระบวนการบริหาร ISO 14001 : 2004 ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานของ ISO 14001 : 2004 เกี่ยวกับ ข้อกำหนดที่ 4.2 นโยบายสิ่งแวดล้อม (Environmental Policy) ผู้บริหารระดับสูงจะต้องกำหนดนโยบายสิ่งแวดล้อม

2. การประเมินผลการใช้ ISO 14001:2004 ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด ด้านปัจจัยนำเข้า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการที่บริษัทได้มีประสบการณ์ในการกำจัดขยะมากว่า 20 ปี จึงได้ผ่านการลองผิดลองถูกจนลงตัว มีการบริหารทัพยากรด้านปัจจัยป้อนโดยได้ประกาศนโยบายพลังงานและทรัพยากร ให้การสนับสนุนโครงการสิ่งแวดล้อมอย่างเพียงพอและประหยัด จัดบุคคลเข้าทำงานอย่างเหมาะสม มีการควบคุมการปรับปรุงการทำงานอย่างมีระบบ โดยคำนึงด้านสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญและมีการฝึกอบรมพนักงานอยู่อย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้ว่าบริษัทมีการเตรียมพร้อมในทุกๆด้านเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า ทั้งด้านบุคลากร เครื่องจักร พื้นที่ อุปกรณ์ที่มีจำนวนพอเหมาะ และลักษณะการทำงานที่เหมาะสมสอดคล้องกับ ISO 14001:2004 และ การนำ ISO 14001:2004 มาใช้ก็สามารถมาช่วยเติมเต็มในด้านที่ทำให้บริษัทมีการตรวจนับคลังอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงานอย่างเป็นระบบและตรวจสอบได้ง่ายมากขึ้น จึงไม่ใช่เรื่องยากที่บริษัทจะปรับลักษณะงานด้านปัจจัยนำเข้าให้สอดคล้องกับ ISO 14001:2004 ทำให้พนักงานส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมาก

3. การประเมินผลการใช้ ISO 14001:2004 ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด ด้านกระบวนการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายข้อ ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อ

พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านกระบวนการขนส่งขยะและจำนวนเที่ยววิ่งขยะ ISO 14001:2004 ช่วยให้บริษัทมีกระบวนการขนส่งที่เพิ่มขึ้นโดยต้องมีผ้าใบปิดกันขยะปลิว และมีถังกักเก็บน้ำเสียป้องกันน้ำหยดระหว่างทาง ISO 14001:2004 ไม่น่ามีส่วนทำให้จำนวนเที่ยววิ่งขยะที่เพิ่มขึ้นแต่น่าจะมาจากจำนวนขยะที่เพิ่มขึ้น ด้านกระบวนการฝังกลบและค่าใช้จ่าย กระบวนการฝังกลบของ ISO 14001:2004 สอดคล้องกับข้อกำหนดของกรุงเทพมหานคร(ผู้ว่าจ้าง) ที่ต้องมีการสร้างบ่อฝังกลบให้เป็นไปตามข้อกำหนด มีการป้องกันการปนเปื้อนน้ำจากใต้ดิน มีการป้องกันกลิ่นโดยการปิดทับและฉีดน้ำจุลินทรีย์ มีการวางระบบระบายแก๊สและนำไปเผาทิ้ง มีมาตรการในการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีการก่อสร้าง Observation well รอบ site ฝังกลบ เพื่อตรวจสอบผลกระทบ ปลูกพืชคลุมดินบนกองฝังกลบเพื่อป้องกันการกัดเซาะและก่อสร้างระบบน้ำฝน ส่วนค่าใช้จ่ายกล่าวถึงในด้านที่เพิ่มขึ้นแต่ก็ยินดีเนื่องจากเป็นการสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมและช่วยปรับภูมิทัศน์ให้ดีขึ้น

4. การประเมินผลการใช้ ISO 14001:2004 ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด ด้านผลลัพธ์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าจำนวนปริมาณขยะเพิ่มขึ้น มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากปริมาณขยะขึ้นอยู่กับจำนวนขยะที่ทางกรุงเทพมหานคร (ผู้ว่าจ้าง) สามารถจัดเก็บรวบรวมมาได้ ปริมาณที่เพิ่มขึ้นอาจมาจากจำนวนขยะที่เพิ่มขึ้นตามธรรมชาติของการใช้งาน ข้อดีในการนำ ISO 14001 ใช้กับบริษัท ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางดี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจาก ISO 14001:2004 ทำให้บริษัทมีการปรับปรุงระบบการปฏิบัติงานเพื่อการรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังผลักดันให้บริษัทมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน และเป็นที่ยอมรับของชุมชน ส่วนข้อเสีย ในการนำ ISO 14001 มาใช้กับบริษัท ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางดี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด เนื่องจาก ทุกคนเห็นว่าการนำ ISO 14001:2004 มาใช้เป็นสิ่งที่ดีทั้งต่อบริษัทและตนเองในแง่ที่จะได้ทำงานเป็นระบบมากขึ้น มีการรักษาสิ่งแวดล้อม และสร้างความปลอดภัยในการทำงาน ถึงแม้จะเป็นการเพิ่มงานให้ตนเองมากขึ้นก็ตาม

5. การประเมินผลการใช้ ISO 14001:2004 ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัท กลุ่ม 79 จำกัด ด้านผลกระทบ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ผลกำไรที่ได้หลังจากการนำ ISO 14001 มาใช้กับบริษัท มีคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก กำไรที่ได้รับในมุมมองของผู้ให้ข้อมูลหลักมิได้มองเป็นตัวเงิน แต่มองไปในด้านการทำตนให้เป็นตัวอย่างในการรักษาสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมภาพลักษณ์ของกิจการที่ดี การให้พนักงานใช้ทรัพยากรต่างๆอย่างประหยัดและเกิดคุณค่ามากที่สุด พนักงานทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นเป็นการลดค่าใช้จ่ายและได้ผลงานมากขึ้น ส่วนในด้านหลังจากนำ ISO 14001 มาใช้กับบริษัททำให้กระบวนการทำงานยาก อยู่ในระดับน้อย เนื่องจาก ระบบ ISO 14001:2004 สอดคล้องกับการทำงานของพนักงานอยู่แล้ว แต่ในช่วงต้นของการใช้อาจต้องปรับตัวเล็กน้อยเพื่อให้ตรงกับระบบของ ISO 14001:2004

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิจัย พบว่า ข้อดีในการนำ ISO 14001 ใช้กับบริษัท ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางดี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และข้อเสีย ในการนำ ISO 14001 ใช้กับบริษัท ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางดี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ดังนั้น บริษัทที่จะนำระบบบริหารคุณภาพ ISO 14001 ไปใช้เพื่อปรับปรุงการทำงาน จุดเริ่มต้นอาจจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการทำงาน บ้าง เช่น ยุ่งยาก การจัดเก็บเอกสารมากขึ้น ต้องเพิ่มงบประมาณในการติดตามกระบวนการทำงาน ควรมีการส่งเสริม สร้างแรงจูงใจ และสร้างความตระหนักในการทำงานแก่พนักงานเพื่อให้เป้าหมายจุดมุ่งหมายในการทำงานทิศทางเดียวกัน

2. ผลการวิจัย พบว่า ผลกำไรที่ได้หลังจากการนำ ISO 14001 มาใช้กับบริษัท มีคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลกำไรในการทำงานหลังจากนำ ISO 14001 มาใช้ อาจจะไม่ใช้ตัวเงินเพิ่มขึ้น ดังนั้น บริษัทที่จะนำระบบบริหารคุณภาพ ISO 14001 ต้องมีการเตรียมความพร้อมในการปรับเปลี่ยนวิธีการเกี่ยวกับผลกำไรในขั้นต้น

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. **พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง**. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2537.

ไชยยศ บุญญากิจ. “การส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในองค์กร.” **วารสารนักบริหาร** 20 3 (กรกฎาคม – กันยายน 2543) : 1.

ธานินทร์ ศิลป์ จารุ. **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS.** กรุงเทพฯ : บิสซิเนส อาร์แอนด์ดี, 2551.

พรจันทร์ ฉันทวศินกุล. **มาตรฐาน ISO 14000** [Online] Accessed 10 June 2554. Available from http://oak.nip12.com/a/index.php?topic=8316.0.

ปิยภัทร สายนรา. "การจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของประชาชน : กรณีศึกษาชุมชนวัดพระธาตุหนองบัว 1 เทศบาลนครอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี." วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตรเพื่อการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2552.

สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ**. กรุงเทพ ฯ : สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม , มปป.

อานันท์ ปันยารชุน. "สิ่งแวดล้อมไทยใครจัดการ รัฐ ธุรกิจ หรือประชาชน." **วารสารธ.ก.ส.** 8 (เม.ย.-ก.ค.39) : 5-11.

Yamane, T.**Statistic: An Introductory Analysis**. 3 rd ed. New York: Harper and Row , 1973.